Qorti tal-Appell Kriminali

Onor. Imħallef Consuelo Scerri Herrera, LL.D., Dip Matr., (Can)

Appell Nru: 286 / 2018

Il-Pulizja

Spettur Johann J. Fenech

Vs

Stuart Piscopo

Illum 25 ta' April, 2019,

Il-Qorti,

Rat l-akkuzi dedotti kontra l-appellanti, Stuart Piscopo detenur tal-karta tal-identita Maltija 385190 M, akkuzat quddiem il-Qorti tal-Magistrati (Malta) bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali talli:

Fl-14 ta' Frar 2009 u fil-gimghat ta' qabel din id-data f' dawn il-Gzejjer:

1. Biegh jew xort' ohra ttraffika fir-raza mehuda mill-pjanta cannabis jew f' xi preparazzjonijiet li jkolhom bhala bazi din r-raza, u dan bi ksur tal-Ordinanza Dwar il-Medicini Perikoluzi, Kap. 101 tal-Ligijiet ta' Malta;

2. Kellu fil-pussess tieghu r-raza mehuda mill-pjanta Cannabis jew xi preparazzjonijiet li jkollhom bhala bazi din ir-raza u dan bi ksur tal-artikolu 8(a) tal-Kap. 101 tal-Ligijiet ta' Malta;

3. Zamm f' xi fond jew kellu fil-pussess tieghu, taht il-kontroll tieghu jew barra minn xi fond jew fid-dintorni tieghu xi arma tan-nar, jew munizzjon elenkati fl-Iskeda II minghajr ma kellu licenza taht l-Att dwar l-Armi.

Il-Qorti giet mitluba titratta mal-imputat bhala wiehed li kkommeta reat fi, jew gewwa distanza ta' mitt metru mill-perimetru ta' skola, *club* jew centru taz-zaghzagh, jew xi post iehor simili fejn normalment jiltaqghu z-zghazagh jew li kkommetta reat li jkun jikkonsisti fil-bejgh, fil-provvista, fl-amministrazzjoni jew f' li wiehed joffri li jaghmel xi wiehed minn dawn l-atti lil minuri, lil mara tqila jew lil persuna li tkun qed issegwi program ta' kura jew ta' rijabilitazzjoni mid-dipendenza mid-drogi.

Il-Qorti giet mitluba wkoll sabiex barra milli tapplika l-piena skond il-ligi tordna lill-imputat ihallas l-ispejjez li ghandhom x' jaqsmu mal-hatra tal-esperti skond l-Artikolu 533(1) tal-Kap 9 tal-Ligijiet ta' Malta.

Rat is-sentenza tal-Qorti tal-Magistrati (Malta) Bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali ta' nhar it-30 ta' Mejju, 2018, fejn il-Qorti wara li rat l-Artikoli 8 (a), 8 (b), 22 (1) (a), 22 (2) (b) (i) u (ii), il-proviso tal-Artikolu 22 (2) (b) u l-Artikolu 29 tal-Kap. 101 tal-Ligijiet ta' Malta, ir-Regolamenti 4 u 9 tal-Legislazzjoni Sussidjarja 101.02 u l-Artikolu 17 (h) tal-Kap. 9 tal-Ligijiet ta' Malta, sabet lill-imputat mhux hati tat-tielet imputazzjoni migjuba kontra tieghu u illiberatu minnha, fil-waqt illi sabithu hati tal-ewwel u t-tieni imputazzjonijiet (in kwantu biss dawn jirreferu ghall-14 ta' Frar 2009 u mhux ghall-gimghat ta' qabel din id-data), kif ukoll tal-aggravju ai termini tal-proviso tal-Artikolu 22(2)(b) tal-Kap. 101 u ikkundannatu ghall-piena ta' tliet (3) xhur prigunerija effettiva u multa ta' seba' mitt ewro (€700) li, bl-applikazzjoni tal-Artikolu 14 (2) tal-Kap. 9 tal-Ligijiet ta' Malta, tista' tithallas mill-hati f' rati mensili u konsekuttivi ta' hamsin ewro (€50), bl-ewwel pagament isir fi zmien xahar mil-lum, b' dan illi jekk il-hati jonqos milli jhallas pagament wiehed il-bilanc jigi dovut minnufih u jigi konvertit fi prigunerija skont il-ligi.

Stante illi ma gewx mahtura esperti f' dawn il-proceduri, astjenit milli tiehu konjizzjoni tal-talba tal-Prosekuzzjoni ai termini tal-Artikolu 533 tal-Kap. 9 tal-Ligijiet ta' Malta.

Ordnat d-distruzzjoni ta' Dokument JF 3[1] hekk kif din is-sentenza tghaddi in gudikat.

Rat ir-rikors tal-appell tal-appellant Stuart Piscopo, prezentat fir-registru ta' din l-Onorabbli Qorti nhar is-16 ta' Gunju, 2018, fejn talab lil din l-Onorabbli Qorti joghgobha tilqa' dan l-appell billi **TIRRIFORMA** s-sentenza appellata billi filwaqt li **TIKKONFERMAHA** fejn illiberat lill-appellant mit-tielet (3) imputazzjoni, **THASSARHA U TIRREVOKAHA** fejn sabitu hati tal-ewwel u t-tieni imputazzjonijiet (in kwantu biss dawn jirreferu ghall- 14 ta' Frar 2009 u mhux ghall-gimghat ta' qabel din id-data), kif ukoll tal-aggravju ai termini tal-proviso tal-Artikolu 22(2)(b) tal-Kap. 10, tiddikjarah mhux hati taghhom u konsegwentement tilliberah minnhom; u fin-nuqqas ta' dan **TIRRIFORMA** s-sentenza appellata fil-parti tal-piena inflitta u dan billi timponi piena aktar ekwa u gusta ghac-cirkostanzi tal-kaz.

Rat il-fedina penali aggornata tal-appellati.

Rat l-atti kollha tal-kaz.

Rat **Illi l-aggravji huma cari u manifesti u jikkonsistu fis-segwenti:**

A. **L-Inammissibilita' tal-Istqarrijiet u kwalunkwe referenza ghaliha ta' Chantelle Piscopo u Amadeo Pace**

Illi fl-ewwel aggravju tieghu, fl-umli fehma tieghu, l-appellanti jilmenta illi l-Ewwel Onorabbli Qorti ghamlet apprezzament u interpretazzjoni zbaljata tal-ligi applikabbli, u dan meta dehrileha illi in vista tal-fatt lix-xhieda principali tal-prosekuzzjoni u cioe' Chantelle Piscopo u Amadeo Pace fit-tehid ta' l-istqarrija taghhom ukoll ma kienux debitament assistiti minn avukat dan ma jwassalx ghall-isfilz tal-istess stqarrijiet taghhom u kwalunkwe referenza ghalihom.

[1] Ara x-xhieda tal-Ispettur Johann J. Fenech tas-7 ta' Novembru 2011 (a fol. 51 tal-process).

Illi l-appellant jirrileva illi l-fatt illi x-xhud principali fil-proceduri quddiem il-Qorti tal-Magistrati (Malta) bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali ma kelliex il-beneficcju tal-assistenza legali meta rrilaxxat l-istqarrija taghha jikkostitwixxi ksur tad-drittijiet fundamentali tieghu stante illi l-istess stqarrija giet moqrija u saret referenza ghaliha meta l-istess xhieda gew biex jixhdu fil-proceduri kriminali surreferiti.

Illi fil-fatt, jirrizulta ampjament illi x-xhieda Chantelle Piscopo u Amadeo Pace rrilaxxaw stqarrijiet, liema stqarrijiet anke gew igguramentati quddiem il-Magistrat Inkwerenti, liema stqarrijiet gew rilaxxati minghajr ma inghatalhom id-dritt illi jikkonsultaw ma' avukat tal-fiducja taghhom u ghalhekk l-istess stqarrijiet jew xi referenza ghalihom huma lezivi tad-drittijiet fundamentali kif sanciti fl-Artikoli 6 tal-Konvenzjoni Ewropea tad-Drittijiet tal-Bniedem u tal-Artikolu 39 tal-Kostituzzjoni ta' Malta tal-appellanti.

Illi d-dritt tal-appellant taht l-Artikoli 6 tal-Konvenzjoni Ewropea u l-Artikolu 39 tal-Kostituzzjoni ta' Malta kien irrimedjabbilment pregudikat meta gew uzati l-istqarrijiet tax-xhieda tal-prosekuzzjoni mehuda b' mod leziv u abuzivament fil-proceduri kriminali mehuda fil-konfront tieghu. Fil-fatt, id-dritt tal-appellant taht l-Artikoli 6 tal-Konvenzjoni Ewropea u l-Artikolu 39 tal-Kostituzzjoni ta' Malta kien irrimedjabbilment pregudikat meta x-xhieda ewlieni Chantelle Piscopo u Amadeo Pace kienu mizmuma u mitkellma mill-Pulizija Ezekuttiva u rrilaxxaw stqarrija waqt l-interrogazzjoni meta huma ma kinux assistiti minn avukat u dawn l-istqarrijiet sussegwentement intuzaw kontra l-appellant stante illi minhabba tali stqarrijiet l-esponent gie arrestat u mressaq il-Qorti akkuzat bl-akkuzi odjerni fil-proceduri kriminali apparti illi l-istess stqarrijiet saru referenza ghalihom waqt illi xhieda kienu qeghdin jiddeponu quddiem l-Ewwel Onorabbli Qorti.

Fi kliem iehor, l-istqarrijiet tax-xhieda ewlenien mehuda b' mod leziv kienu l-pern tal-proceduri kriminali mehudin fil-konfront tal-appellant stante illi kienu l-istess stqarrijiet

li waslu ghall-arrest u eventwalment ghall-procediment kriminali fil-konfront tal-istess appellant.

Illi l-Ligi fiz-zmien illi fih l-appellant gie arrestat u investigat ma kienetx tipprovdi ghad-dritt tal-assistenza legali lill-arrestat f' ebda hin tal-arrest, qabel jew matul l-interrogazzjoni liema fatt gie anke rikonoxxut mill-Ewwel Onorabbli Qorti fir-rigward tal-istqarrija rilaxxata mill-appellant innifsu.

Illi kemm l-appellant kif ukoll ix-xhieda ma kellhomx avukat biex jassistihom waqt li kienu qed jigu investigati mill-Ispettur u ma kellhomx avukat li seta jassikura li d-drittijiet taghhom qed ikunu segwiti u salvagwardjati. Illi l-eskluzjoni totali ta' avukat tal-fiducja mill-istadju tal-investigazzjoni, partikolarment waqt it-tehid tal-istqarrija huwa leziv tad-drittijijet fundamentali tal-bniedem ghal smiegh xieraq.

Illi d-dritt tal-assistenza legali ghall-persuni suspettati waqt l-investigazzjoni, bhala aspett tad-dritt fundamentali ghal smiegh xieraq ai termini tal-Artikolu 39 tal Kostituzzjoni u Artikolu 6 tal-Konvenzjoni Ewropea ghad-Drittijiet tal-Bniedem gie stabbilit permezz ta' gurisprudenza kopjuza u kostanti tal-Qorti Ewropea tad-drittijiet fundamentali tal-bniedem liema dritt gie ritenut illi jigi miksur anke jekk il-persuna suspettata u investigata tibqa' siekta tul il-kors kollu tal-arrest taghha.

Illi l-appellant mhux se jidhol fuq il-kwistjoni jekk in-nuqqas ta' assistenza legali fl-istadju ta' interrogazzjoni huwiex leziv o meno stante illi kienet l-Ewwel Onorabbli Qorti stess illi kkonfermat illi n-nuqqas ta' assistenza legali lil persuni interrogati huwa leziv ghad-drittijiet fundamentali tal-bniedem u dan a skorta ta' gurisprudenza kemm lokali kif ukoll Ewropea. Fil-fatt, jirrizulta car u inekwivoku mill-gurisprudenza kopjuza u kostanti tal-Qorti Ewropea tad-Drittijiet tal-Bniedem illi tali ksur jissussisti awtomatikament mac-cahda tal-access tal-assistenza legali lill-persuna suspettata u dan indipendetament mic-cirkostanzi, karattru, antecedenti, vulnerabbilita' o meno, tal-persuna investigata (Salduz vs Turkey; Brusco vs. France, Panovits vs. Cyprus,

Pischalnikov vs Russia, Dayanan vs Turkey, Plonka vs. Poland, Pavlenko vs. Russia). Illi *di piu* l-vulnerabbilita tal-persuna interrogata taggrava ulterjorment tali ksur.

Illi izda l-Ewwel Onorabbli Qorti hasset illi ghalkemm hemm ksur tad-drittijiet fundamentali tal-bniedem fil-kaz tal-istqarrija tal-appellant, dan l-istess ksur ma jissusstix fil-kaz tal-istqarrijiet tax-xhieda tal-Prosekuzzjoni. Illi l-Ewwel Onorabbli Qorti rriteniet illi semmai ghandu jkun ix-xhud li jilmenta minn nuqqas ta' assistenza legali u mhux l-appellant. Il-Qorti rriteniet illi l-interess personali, dirett u attwali fl-attakk ta' l-istqarrija jinhtieg jkun tax-xhud migjub u mhux tal-appellant.

Illi l-appellant umilment jirrileva illi ma jaqbel xejn ma tali ragunament stante illi huwa ghandu interess dirett, personali u attwali fir-rigward tal-istqarrijiet tax-xhieda ghax l-istess stqarrijiet waslu sabiex hu jigi arrestat u eventwalment l-istess stqarrijiet jinsabu esebiti fl-inkartament kriminali u saru referenza ghalihom meta giet biex jixhdu x-xhieda.

Illi dan kollu jsib konfort anke fis-sentenza ta' **Mario Borg vs. Malta** datata tnax (12) ta' Jannar tas-sena elfejn u sittax (2016) illi sabet lezjoni tad-drittijiet fundamentali tal-bniedem senjatament dawk taht l-Artikolu 6 (1) u (3) tal-Konvenzjoni Ewropea. F' dan ir-rigward il-Qorti rriteniet illi d-dritt tal-assistenza legali ghandha tkun ir-regola generali u tali dritt ghandu jinghata mill-istadju inizjali tal-investigazzjoni salv f' cirkustanzi eccezzjonali. Kompliet ittenni li d-dritt tad-Difiza jkun ippregudikat meta persuna taht invesitgazzjoni taghti stqarrija fejn tinkrimina lilha nnifisha minghajr ma tkun inghatat id-dritt illi tikkonsulta ma' avukat tal-fiducja taghha. Inoltre, l-istess Qorti rriteniet illi c-cahda sistematika ta' dan id-dritt huwa leziv tal-Artikolu 6 u cioe' dak ghal smiegh xieraq. Fil-fatt, l-istess Qorti sahqet illi:

"(i) General principles

56. Early access to a lawyer is one of the procedural safeguards to which the Court will have particular regard when examining whether a procedure has extinguished the very essence of the privilege against self-incrimination. These principles are particularly called for in the case of serious charges, for it is in the face of the heaviest penalties that respect for the right to a fair trial is to be ensured to the highest possible degree by democratic societies (see Salduz v. Turkey [GC], no. 36391/02, § 54, ECHR 2008).

57. The Court reiterates that in order for the right to a fair trial to remain sufficiently "practical and effective" Article 6 § 1 requires that, as a rule, access to a lawyer should be provided as from the first interrogation of a suspect by the police, unless it is demonstrated in the light of the particular circumstances of each case that there are compelling reasons to restrict this right. Even where compelling reasons may exceptionally justify denial of access to a lawyer, such restriction – whatever its justification – must not unduly prejudice the rights of the accused under Article 6. The rights of the defence will in principle be irretrievably prejudiced when incriminating statements made during police interrogation without access to a lawyer are used for a conviction (see Salduz, cited above, § 55).

58. Denying the applicant access to a lawyer because this was provided for on a systematic basis by the relevant legal provisions already falls short of the requirements of Article 6 (ibid., § 56).

(ii) Application to the present case

59. The Court observes that the post-Salduz case-law referred to by the Government (paragraph 53 in fine) does not concern situations where the lack of legal assistance at the pre-trial stage stemmed either from a lack of legal provisions allowing for such assistance or from an explicit ban in domestic law.

60. The Court notes that it has found a number of violations of the provisions at issue, in different jurisdictions, arising from the fact that an applicant did not have legal assistance while in police custody because it was not possible under the law then in force (see, for example, Salduz, cited above, § 56; Navone and Others v. Monaco, nos. 62880/11, 62892/11 and

62899/11, §§ 81-85, 24 October 2013; Brusco v. France, no. 1466/07, § 54, 14 October 2010; and Stojkovic v. France and Belgium, no. 25303/08, §§ 51-57, 27 October 2011). A systemic restriction of this kind, based on the relevant statutory provisions, was sufficient in itself for the Court to find a violation of Article 6 (see, for example, Dayanan v. Turkey, no. 7377/03 §§ 31-33, 13 October 2009; Yeşilkaya v. Turkey, no. 59780/00, 8 December 2009; and Fazli Kaya v. Turkey, no. 24820/05, 17 September 2013).

61. In respect of the present case, the Court observes that no reliance can be placed on the assertion that the applicant had been reminded of his right to remain silent (see Salduz, cited above, § 59); indeed, it is not disputed that the applicant did not waive the right to be assisted by a lawyer at that stage of the proceedings, a right which was not available in domestic law. In this connection, the Court notes that the Government have not contested that there existed a general ban in the domestic system on all accused persons seeking the assistance of a lawyer at the pre-trial stage (in the Maltese context, the stage before arraignment).

62. It follows that, also in the present case, the applicant was denied the right to legal assistance at the pre-trial stage as a result of a systemic restriction applicable to all accused persons. This already falls short of the requirements of Article 6 namely that the right to assistance of a lawyer at the initial stages of police interrogation may only be subject to restrictions if there are compelling reasons (see Salduz, cited above, §§ 52, 55 and 56).

63. There has accordingly been a violation of Article 6 § 3 (c) taken in conjunction with Article 6 § 1 of the Convention.

Illi din l-istess sentenza rribadiet il-principju illi nuqqas ta' assistenza legali tal-persuni illi xehedu fil-proceduri tieghu wkoll jikkostitwixxi ksur tad-drittijiet fundamentali tal-bniedem stante illi affettwa l-andament tal-proceduri kriminali u ghalhekk f' dak ir-rigward ir-rikorrenti seta jitqies jkollu *a victim status.* Illi l-istess sentenza sahqet izda illi ghalkemm it-talba tieghu kienet ammissibbli stante illi kienet diga' sabet ksur ma kinitx se tidhol iktar fil-fond tal-ilment:

71. For the purposes of the present case the Court accepts that the applicant has victim status. It also considers that the complaint is not manifestly ill-founded within the meaning of Article 35 § 3 (a) of the Convention, nor does it appear inadmissible on any other grounds. It must therefore be declared admissible.

72. However, having regard to the findings in paragraph 63 above, the Court does not consider it necessary to examine the merits of this complaint.

Ghaldaqstant il-fatt illi l-istqarrijiet tax-xhieda tal-Prosekuzzjoni gew ammessi fil-proceduri kriminali u anke peress illi l-istess stqarrijiet saru referenzi ghalihom tul il-kors tax-xhieda bil-gurament taghhom, liema stqarrijiet skont gurisprudenza kopjuza kemm Ewropea kif ukoll dik Maltija ittiehdu b' mod leziv u bi ksur tad-dritt fundamentali ghal smiegh xieraq ikkundizzjona b' mod negattiv l-andament, il-procediment u l-prosegwiment tal-proceduri fil-konfront tal-appellant quddiem il-Qorti tal-Magistrati (Malta) bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali.

B. <u>Apprezzament Zbaljat tal-Provi u tal-Ligi fir-Rigward tal-Ewwel u t-Tieni Imputazzjoni</u>

Illi fl-ewwel lok jinghad illi l-appellant m' huwiex tenut li jressaq l-ebda prova sabiex jipprova l-innocenza tieghu, izda hija l-Prosekuzzjoni li trid tipprova l-kaz taghha sal-grad li trid il-ligi, w cioe *beyond reasonable doubt*.

Huwa l-oneru tal-Prosekuzzjoni li tressaq l-ahjar provi sabiex tikkonvinci lill-Qorti li l-akkuzi addebitati lill-imputat huma veri w dan ghaliex kif jghid il-Manzini fil-ktieb tieghu Diritto Penale Vol. III Kap IV pagna 234, Edizione 1890:-

"Il cosi` detto onero della prova, cioe` il carico di fornire, spetta a chi accusa – onus probandi incumbit qui osservit."

Huwa minnu, li jekk il-Qorti hija rinfaccjata b' zewg verzjonijiet konfliggenti, ghandha tillibera, stante li tali konflitt ghandu jmur a beneficcju tal-imputata. Pero' huwa veru wkoll kif gie deciz mill-Qorti tal-Appell Kriminali fid-dsatax (19) ta' Mejju, 1997, fil-kawza fl-ismijiet Il-Pulizija vs Graham Charles Ducker:

"It is true that conflicting evidence per se does not necessarily mean that whoever has to judge may not come to a conclusion of guilt. Whoever has to judge may, after consideration of all circumstances of the case, dismiss one version and accept as true the opposing one."

Illi jigi rilevat illi hija l-Prosekuzzjoni li trid tipprova l-kaz taghha lil hinn minn kull dubju dettat mir-raguni, waqt li d-difiza trid tipprova d-difiza taghha fuq bazi ta' probabilita' . Illi minn ezami akkurat tal-provi prodotti mill-partijiet fil-kaz odjern jirrizulta pjuttost evidenti li din il-Qorti tinsab rinfaccjata b' verzjonijiet differenti tal-fatti, ghal kollox kunfliggenti. Huwa principju baziku prattikat mill-Qrati taghna fil-proceddiment kriminali, li sabiex l-akkuzat jigi misjub hati tal-akkuzi migjub fil-konfront tieghu dawn ghandhom jigu pruvati oltre kull dubju dettat mir-raguni.

F' dan ir-rigward issir referenza ghas-sentenza moghtija mill-Qorti tal-Appell Kriminali fil-5 ta' Dicembru, 1997 fil-kawza fl-ismijiet Il-Pulizija v Peter Ebejer, fejn il-Qorti fakkret li l-grad ta' prova li trid tilhaq il-Prosekuzzjoni hu dak il-grad li ma jhalli ebda dubju dettat mir-raguni u mhux xi grad ta' prova li ma jhalli ebda ombra ta' dubbju. Id-dubbji ombra ma jistghux jitqiesu bhala dubbji dettati mir-raguni. Fi kliem iehor, dak li l-gudikant irid jasal ghalih hu, li wara li jqis c-cirkostanzi u l-provi kollha, u b' applikazzjoni tal-buon sens tieghu, ikun moralment konvint minn dak l-fatt li trid tipprova l-Prosekuzzjoni.

Fil-fatt dik il-Qorti ccitat l-ispjegazzjoni moghtija minn Lord Denning fil-kaz Miller v Minister of Pension - 1974 - ALL Er 372 tal-espressjoni ' proof beyond a reasonable doubt' :

"Proof beyond a reasonable doubt does not mean proof beyond the shadow of a doubt. The law would fail to protect the community if it admitted fanciful possibilities to deflect the course of justice. If the evidence is so strong against a man as to leave only a remote possibility in his favour, which can be dismissed with the sentence. ' of course it is possible but not in the least probable' , the case is proved beyond reasonable doubt, but nothing shall of that will suffice."

Illi ssir referenza wkoll ghas-sentenza moghtija mill-Qorti tal-Appell Kriminali fid-9 ta' Settembru 2002 fil-kawza fl-ismijiet Il-Pulizija v Martin Mark Ciappara fejn spjegat x' jigri meta gudikant ikun rinfaccjat b' zewg verzjonijiet konfliggenti u cioe' jistghu jigru zewg affarijiet u cioe jew il-gudikant ikun tal-fehma li l-kaz tal-Prosekuzzjoni ma jkunx gie sodisfacentement ippruvat, u allura l-Qorti ghandha tillibera, jew jekk ikun moralment konvint li l-verzjoni korretta hija wahda u mhux l-ohra, jimxi fuq dik il-verzjoni li jaccetta u jekk dik il-verzjoni tkun timporta l-htija tal-imputat jew akkuzat, allura jiddikjara tali htija u jghaddi ghal piena jew ghal xi provvediment iehor. Il-Qorti issa trid tifli x-xhieda mismugha u dan sabiex tara jekk l-elementi rikjesti ghall-ezistenza tar-reati moghtija lill-imputat jirrizultawx jew le.

Illi inoltre jigi rilevat illi l-apprezzament tal-provi ghandu jsir mhux biss b' mod spezzettat w individwali izda l-provi ghandhom jigu analizzati flimkien fl-assjem taghhom sabiex wiehed jara x' inferenzi jew interpretazzjoni ragjonevoli u legali jista' jaghti lil dawk il-provi hekk interpretati. Ma tistax tinstab htija jew nuqqas ta' htija semplicement fuq analizi individwali jew separata tal-provi. Dawn ghandhom jigu kkunsidrati kemm individwalment kif ukoll komplessivament.

Illi jigi umilment sottomess bid-dovut rispett illi, l-Ewwel Onorabbli Qorti ghamlet apprezzament zbaljat tal-provi migjuba quddiemha stante' illi l-appellant jirrileva illi x-xhieda ewlenin tal-Prosekuzzjoni u cioe' Chantelle Piscopo u Amadeo Pace ma

kienu xejn kredibbli u kien hemm diversi inkonsistenzi f' dak li xehedu quddiem l-Ewwel Onorabbli Qorti. Illi inoltre jigi rilevat illi mhux biss kien hemm inkostitenzi bejn ix-xhieda tal-Prosekuzzjoni stess u cioe' bejn Chantelle Piscopo u Amadeo Pace izda kien hemm bdil fil-verzjonijiet tax-xhieda taghhom stess.

Illi fil-fatt, kien hemm tawhid shih fil-flus illi allegatamemnt gie moghti l-appellant fejn il-verzjonijiet taz-zewg xhieda ma jaqbilx, kien hemm inkostitenza wkoll fir-rigward Chantelle cemplet lill-appellant u konsiderazzjonijiet ohra illi se jigu trattati fil-kors tal-appell. Illi ghalhekk hemm kunflitt ta' provi qawwi bejn ix-xhieda tal-Prosekuzzjoni stess u dan ifisser illi ghalhekk illi l-appellant ma jistax jinstab hati tal-imputazzjonijiet migjuba fil-konfront tieghu.

C. Piena Erogata

Illi minghajr pregudizzju ghal dak kollu suespost, l-appellant qieghed jinterponi dan l-appell ukoll mill-piena erogata fil-konfront tieghu mill-Ewwel Onorabbli Qorti. Illi l-esponent umilment jirrileva illi l-piena moghtija u cioe' dik ta' tlett (3) xhur prigunerija u seba' mitt ewro (700) multa hija wahda eccessiva.

Illi l-appellant jirrileva illi bosta drabi l-Qrati sahqu fuq il-bzonn li l-piena ghandha tkun mezz riformattiv, a skapitu tal-mezz deterrent fil-piena. Fil-fatt fis-sentenza **Il-Pulizija vs. Stephen Spiteri** moghtija mill-Qorti tal-Appell Kriminali fit-tnejn u ghoxrin (22) ta' Settembru tas-sena elfejn u tlieta (2003), il-Qorti qalet illi:

> *' Konsiderata l-piena bhala mezz ta' riforma tal-imputat fl-interess tieghu u tas-socjeta' , izjed u izjed din il-piena karceraja tidher inadatta. Infatti, permezz taghha, tifel ta' kondotta sa issa tajba, u li diga' , bil-fatti, wera' soghba tarreat li ghamel, ser jinxtehet ghal soggorn ma' nies li fil-maggjoranza taghhom huma delinkwenti recidivi multipli. B' hekk minflok jigi riformat, hemm il-possibilta' illi huwa jiehu lezzjonijiet fid-delinkwenza ... tara illi huwa opportun illi inehhi l-impressjoni illi l-*

iskop tal-ligi kriminali u talpiena huwa biss illi jkun ta' deterrent biex jghallem lil dak li jkun illi ' crime does not pay' . Huwa certament kuncett illi ghamel zmien u kien il-kuncett predominanti, pero llum ilkuncett m' huwiex aktar ta' piena retributtiva, imma ta' sistema restorattiva, fejn anke jekk hu possibbli u safejn hu possibbli, u tenut kont anki tac-cirkostanzi kollha tal-kaz, kif ukoll tal-precedenti kriminali tal-imputat, isir tentattiv biex mhux biss issir rikonciljazzjoni bejn l-agent tad-delitt u l-vittma li tkun sofriet danni u anke sofferenzi ohrajn, imma anki illi jkun hemm possibilita' illi dak li jkun jigi nformat u jikkonvinci ruhu illi ghandu jsegwi t-triq it-tajba.'

F' dan l-istadju l-appellant jaghmel referenza ghal diversi sentenzi fejn anke persuni li kienu <u>recidivi</u>, wkoll inghataw opportunita ohra, permezz ta' piena ridotta, sempliciment peress illi ma baqghux fit-triq li kienu fiha qabel u cioe' fil-perjodu meta sehhew ir-reati li taghhom gew akkuzati.

Fis-sentenza fl-ismijiet ta' <u>**Il-Pulizija vs Charlot Aquilina**</u>, <u>deciza mil-Onorabbli Qorti tal-Magistrati fis-sebgha (7) ta' Novembru, tas-sena elfejn u tmienja (2008)</u> il-Qorti sahqet fuq il-bzonn, illi persuna **ghandha tinghata cans iehor fil-hajja taghha**, la darba turi car illi hemm ir-rieda ta' bidla. F' dan il-kaz, ghalkemm l-akkuzi kienu ta' natura serja, l-aktar peress illi **akkuzat** bhal l-appellant **kien recidiv**, il-Qorti sahqet illi l-imputat kellu jinghata cans iehor billi tigi mposta fuqu Ordni ta' *Probation*.

*' Ghal finijiet ta' piena il-Qorti kkunsidrat bir-reqqa kollha dovuta is-Social Inquiry Report esebit a fol. 104 et sequitur tal-process minn fejn jirrizulta li l-imputat kellu trobbija instabbli, **li huwa kellu problema serja ta' abbuz mid-droga… u li huwa ilu ma jabbuza mid-droga b' mod kontinwu ghal dawn l-ahhar erba' snin… li tul dawn l-ahhar erba' snin kienu qed isiru urine sample tests lill-imputat u dawn dejjem irrizultaw fin-negattiv**… Il-Qorti wara li kkunsidrat dan kollu jidrilha li ghalkemm mill-fedina penali tal-imputat jirrizulta li huwa inghata opportunitajiet rega' qabad it-triq il-hazina ghaliex kien ghadu jabbuza*

mid-droga, irrizulta wkoll li dawn l-incidenti jirrisalu ghal qabel is-sena 2003, u cioe' ghal qabel ma l-imputat beda u ttermina b' success il-programm residenzjali, ***u ghalhekk l-imputat ghandu jinghata l-ahhar opportunita' sabiex jirriforma ruhu u jaqbad definittivament it-triq it-tajba specjalment meta wiehed jikkunsidra li llum il-gurnata l-imputat*** *oltre li ttermina b' success il-programm residenzjali* ***ghandu xoghol stabbli u anki hajja familjari wkoll pjuttost stabbli.'***

Fis-sentenza, **<u>Il-Pulizija vs Ritmar Hatherly u Justin Farrugia</u>**, <u>deciza mill-Qorti ta' l-Appell fid-9 ta' Ottubru, 2008,</u> il-Qorti, filwaqt li ghamlet referenza ghal xi kazijiet ohra qalet hekk:

' Issa, ghalkemm huwa veru li qorti ghandha dejjem toqghod attenta li ma tizvalutax il-mizuri mhux karcerarji a disposizzjoni taghha b' applikazzjoni taghhom bl-addocc u minghajr ma tiehu kont xieraq tal-antecedenti penali ta' dak li jkun, mill-banda l-ohra s-semplici fatt li persuna tkun precedentement inghatat *probation* jew *conditional discharge* ma jfissirx necessarjament li ma tkunx tista' , jew li m' ghandhiex, fil-kazijiet li jikkwalifikaw terga' tinghata *probation* jew *conditional discharge* jew tigi applikata fil-konfront taghha xi mizura ohra taht il-Kap. 446. F' dan ir-rigward din il-Qorti taghmel referenza ghal dak li nghad fis-sentenza taghha tat-18 ta' Jannar 2001 fl-ismijiet <u>Il-Pulizija v. George Farrugia</u>: "*Issa, huwa veru li l-appellat ghandu fedina penali li ftit din il-Qorti rat bhalha. Bizzejjed jinghad li dina l-fedina penali tiehu xejn anqas minn 42 faccata. L-appellat illum ghandu erbghin sena, u f' dawn l-erbghin sena huwa kellu xejn anqas minn 77 kundanna mill-Qrati ta' Gustizzja Kriminali. Kien hemm xi okkazzjonijiet fis-snin sebghin u fil-bidu tassnin disghin meta l-qrati applikaw fil-konfront tieghu sia l- Artikolu 5 kif ukoll l-Artikolu 9 tal-Kap. 152; il-bqija talkundanni, pero`, jinvolvu multi u habs…"Apparti li din il-Qorti ma tistax taqbel ma' l-Avukat Generali fejn dan jghid li s-sitwazzjoni ta' l-appellat hija "irriversibbli" – fil-fehma tal-Qorti hija l-mewt biss li ggib stat jew sitwazzjoni ta' irriversibilita` assoluta – anqas ma tista' din il-Qorti tikkondividi l-fehma ta' l-Avukat Generali li Ordni ta' Probation hu indikat biss ghal "first offenders" zghazagh.* ***Anke fil-kaz ta' persuna ta' eta` mhux***

zghira u li forsi hu recidiv, tista' titfacca fil-hajja ta' dik il-persuna a window of opportunity li permezz taghha jkun jista' jinkiser ic-ciklu ta' kundanni u ta' prigunerija.'

Ghalhekk, kif inqtal mill-Qrati Maltin l-ghan ewlieni hi illi jkun hemm rimedju retributtiv aktar milli dak restorattiv, u ghaldaqstant meta tara l-piena inflitta komplessivament din ma tohloqx bilanc bejn l-aspett retributtiv u dak riformattiv, tant accenat u accettat, fil-kuncett ta' gustizzja kriminali fiz-zminijiet ta' llum.

Illi inoltre jigi rilevat illi l-appellant ghandu fedina penali netta u ghalhekk jista' jigi kkunsidrat bhala *first time offender* fejn qatt ma xifer difru mal-gustizzja.

Illi inoltre qisu bhal donnu l-Ewwel Onorabbli Qorti naqset milli tiehu in konsiderazzjoni fl-erogazzjoni tal-piena inflitta t-trapass konsiderevoli taz-zmien bejn iz-zmien tal-akkuzi u d-data tas-sentenza. Ill dan it-trapass taz-zmien, kif jirrizulta car minn l-istess verbali tal-Qorti, zgur li ma kienx minhabba xi nuqqas attribwibli lill-appellanti nnifisha.

Din il-Qorti, f' diversi okkazzjonijiet kellha l-opportunita illi tippronunzja ruhha fuq l-effett tat-trapass taz-zmien fuq il-piena, u senjatament ssir referenza wkoll ghas-sentenza fl-ismijiet **Il-Pulizija vs. Geoffrey Azzopardi** deciza mill-Qorti ta' l-Appell Kriminali fid-disgha u ghoxrin (29) ta' Jannar tas-sena elfejn u wiehed (2001), fejn l-Onorabbli Qorti ta' l-Appell Kriminali rreteniet illi:

it-trapass taz-zmien jista' jagevola lill-persuna akkuzata ghall-fini ta' piena meta huwa juri li tul dak iz-zmien hu jkun zamm lura mill-ksur serju tal-ligijiet u wera certu impenn biex jirriforma.

Issir ukoll referenza ghal kawza fl-ismijiet **Il-Puliziija vs Nicola Farrugia, John Bugeja, u Loreto Bonello u ommisis,** datata tnejn (2) ta' Ottubru tas-sena elfejn u tnejn (2002) fejn il-Qorti ta' l-Appell irreteniet illi:

Illi fil-fehma ta' din il-Qorti t-trapass taz-zmien jista' jagevola lill-persuna akkuzata ghall-fini ta' piena meta huwa juri li tul dak iz-zmien hu jkun zamm lura mill-ksur serju tal-ligijiet u wera certu impenn biex jirriforma . Il-bqija tkun ingustizzja li xi hadd jibbenefika minn tul ta' zmien zejjed fil-process specjalment jekk dak it-tul ikun in toto jew in parti kkagunat jew provokat minnu stess – kif gara f' dan il-kaz u dana a skapitu ta' dawk l-akkuzati li l-process taghhom jinqata' aktar malajr ghal raguni jew ghal ohra.

Ghalhekk, in vista ta' dak kollu suespost, jekk kellha tinstab htija fil-konfront tal-appellant, u dan qieghed jinghad minghajr ebda pregudizzju, il-piena erogata fil-konfront tieghu kellha tkun aktar ekwa u gusta u dan in vista tal-fedina penali netta tieghu, tal-kooperazzjoni tieghu mal-Pulizija [ibbenefika mill-Artikolu 29] u kif ukoll minhabba t-trapass taz-zmien apparti elementi ohra illi se jigu trattati waqt il-kors tal-appell.

Ikkunsidrat,

Rat il-verbal tal-Qorti tat-28 ta' Frar, 2019 fejn gie verbalizzat is-segwenti:-

Dr Cachia ghan-nom tal-appellant in vista tax-xhieda moghtija mill-probation officer Rhona Custo b'mod partikolari ghall-fatt illi l-appellant kien ilu bi problema ta' abbuz ta' droga Cannabis ghall-perijodu ta' erbatax-il sena, jitob li din il-Qorti tikkonverti ruha fi Drug Court ai termini tal-artikolu 8 tal-Kap 537.

Rat dak li vverbalizza Dr Mercieca ghall-Avukat Generali u cioe:-

'Jopponi ghal din it-talba in vista tal-fatt illi l-artikolu 8(2) (c) ma giex sodisfatt.'

Semghet lil **Probation Officer Rhona Custo** tixhed fl-istess seduta tas-26 ta' Frar, 2019. Din stqarret li kienet giet nominate sabeix thejji social iquiry report dwar l-

appellant u fil-fatt esebiet kopja tegihu li gie markat bhala dok RC. Qalet li l-appellant kellu trobbija felici hafna. Huwa l-ewwel wild minn erbgha. Kien vicin hafna ta' missieru li miet meta kien ghad kellu 56. Tghid li l-appellant hass i-nuqqas tieghu hafna. Spjegat li l-appellant huwa persuna kwieta hafna huwa riservat. Huwa bniedem stabbli u jahdem .

Qalet li pero' beda jpejjep id-droga Cannabis meta kien ghad ghandu biss tnax-il sena. Qalet li pero' ilu f'relazzjoni stabbli ghal dawn l-ahhar sentejn u ilu li waqaf mit-tehid ta' droga ghal tmien xhur minn meta twieldet bintu. Qalet li ittihdu zewg testijiet tal- awrina tieghu nhar it-30 ta' Novembru 2018 u fis-7 ta' Dicembru, 2018 u t-tnejn taw rizultat negattiv ghal-presenza ta' droga.

Mistoqsi jekk qatt talabx ghajnuna biex jindirizza din ik-problema akuta li kellu tghid li qatt ma kien registrat ma xi agenzija ta' rihabilitazzjoni.

Skont il-Probation Officer l-appellant kien beda bil-vizzju ta' droga sabiex jinsa id-dwejjaq li kellu minhabba l-mewt ta' missieru. Kien ipejjep b'mod regolari pero' qatt ma hass li kienet problema ghalih. Qal li kien jipprova jieqaf u fil-fatt anke ghamel zmien twil ma jpejjipx izda jghid li kienu jergghu jiguh hsibjiet fuq missieru u jerga' jaqa'. Ohtu spjegat lill-probation officer li l-appellant kien qabad il-vizzju ghaliex kellu qisu depression meta miet missieru u b'hekk 'kien itaffi'.

Minn esami tar-rapport RC jirrizulta li ittiehdu zewg testijiet otha tal-awrina u dan nhar is-7 u 15 ta' Frar, 2019 u dawn it- tnejn taw rizultat negattiv ghall-presenza ta' droga.

Illi sabiex dan isir din il-Qorti trid l-ewwel tara li l-akkuzi li bihom gie akkuzat l-imputat jaqghu fil-parametri ta' l-istess Artikolu 8 (2) u cioe' li l-imputat gie akkuzat b':-

(a) reat kontra l-liġijiet dwar id-droga jew kontra kull liġi oħra li biha l-persuna akkużata hi mixlija hu sostanzjalment attribwibbli għad-dipendenza ppruvata gravi u medika fuq id-droga tal-akkużat;

(b) reat kontra xi liġi oħra li mhix il-liġijiet dwar id-droga li biha l-persuna akkużata hi mixlija ma jikkonsistix f'reat volontarju kontra l-persuna jew f'att kriminali mwettaq waqt li

l-persuna akkużata kienet fil-pussess ta' armi regolari jew bl-użu ta' nar jew splussiv (li mhux il-kaz);

(ċ) li hemm raġunijiet oġġettivi li jindikaw li l-persuna akkużata x'aktarx tiġi riabilitata mid-dipendenza fuq id-droga jew li għamlet progress jew sforz sostanzjali sabiex teħles mid-dipendenza mid-droga (li skond ix-xhieda ta' l-Probation Officer Rhona Custo jidher li dan hu l-kaz klassiku).

Illi mix-xhieda tal-Probation Officer jirrizulta li l-appellant kellu dipendeza fuq id-droga Cannabis ghal zmien twil u cioe' ghal aktar minn tnax il-sena u dan wara li kien miet missieru u waqa' fi speci ta' depression minkejja li kellu trobbija felici u support mill-familja tieghu. Jirrizulta ukoll li ghamel progress f'dan ir-rigward tant li mat-twelid ta' bintu waqaf jiehu d-droga minn rajh u minn esami tat-testijiet li ttiehdu tal-awrina tieghu jirrizulta li illum 'huwa clean'. Jidher li l-appellant ghamel sforz kbir biex jipprova jehles minn dan il-vizju mishut u din il-Qorti trid tawgura lill-stess appellant biex jibqa' hekk fuq din it-triq it-tajba.

Din il-Qorti ghalhekk tqis li l-kundizzjonijiet imsemmija fis-Subartikolu (2) kuntrarjament ghal dak li stqarr Dr. Mercieca huma sodisfatti, w ghalhekk issa wara li semghet is-sottomissjonijiet tal-avukat difensur f'isem il-persuna akkużata w lill-Ufficjal tal Probation thoss li hu neċessarju, li l-appellant ghandu jikkonsulta mal-Bord ta' Riabilitazzjoni ta' Persuni li Nqabdu bid-Droga, u ghalhekk qeda tassumi l-funzjoni ta' Qorti dwar id-Droga u konsegwentement ai termini tas-Sub-inciz (c) tal-Artikolu 8 tal-Kap. 537 qeda tirreferi lill-persuna akkużata quddiem il-Bord ta' Riabilitazzjoni ta' Persuni li Nqabdu bid-Droga sabiex jagħti dawk l-ordnijiet fir-rigward tal-persuna akkużata kif previst fl-Artikolu 6.

Tiddiferixxi l-appell sine die, b'dan li ghandu jigi riappuntat una volta ikun hemm decizjoni minn dan il- Bord ta' Riabilitazzjoni ta' Persuni li Nqabdu bid-Droga.

(ft) Consuelo-Pilar Scerri Herrera

Imhallef

VERA KOPJA

Franklin Calleja

Deputat Registratur